

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

**TÜSİAD INTERNATIONAL
YÜRÜTME KURULU BAŞKANI
ALDO KASLOWSKI'NİN
"YÜKSELEN GÜÇ ÇİN VE
TÜRKİYE'YE ETKİLERİ" KONFERANSI
AÇILIŞ KONUŞMASI**

04 Ocak 2006

Boğaziçi Üniversitesi

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Märkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29
Tel: (90-312) 468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70
Tel: (49-30) 28 878 6300
Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50
Faks: (90-312) 428 86 76
Faks: (32-2) 736 39 93
Faks: (1-202) 776 77 71
Faks: (49-30) 28 878 6399
Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxoffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

Ekselanslar, Değerli konuklar,

Boğaziçi Üniversitesi-TÜSİAD Dış Politika Forumu'nun hazırladığı "Yükselen Çin ve Türkiye" konulu konferansına hoşgeldiniz. Bu vesileyle Türkiye-Çin Halk Cumhuriyeti ilişkilerinin geleceği konusunda bazı görüşlerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

TÜSİAD, ülkemizin geleceğini ilgilendiren diğer birçok alanda olduğu gibi, Çin ile aramızdaki ilişkilerin daha da ileri getirilmesi konusunda da uzak görüşlü bir kuruluştur. Üyelerimizi, siyasetçilerimizi, hükümeti ve içinde yer aldığımız uluslararası kuruluşları uzun yıllardır Çin konusunda hem bilgilendirdik hem de bu ülke ile stratejik ortaklık konusunda erken uyarı sinyalleri gönderdik. Bugünkü konferans da bu yöndeki çabalarımızın bir uzantısı olarak görülmelidir.

Dış politika oluşturma sürecinde bugün iş dünyasına çok önemli bir görev düşmektedir. Diplomaside ekonomi vurgusu, ön plana çıkmış, iş adamları birer ekonomi diplomatı haline gelmişlerdir. Türk işadamları Doğu-Batı kampaşmasının yok olmasıyla bir dizi fırsat yakaladığı bir gerçektir. Öte yandan Türkiye'nin yakın çevresindeki güvenlik sorunlarının sürmesi, komşularla ilişkilere işbirlikçi ve barışçıl bir çehre kazandırmak açısından Türk iş dünyasını çok daha kritik bir konuma da getirmiştir.

Bu düşünceler ışığında 2001 yılında kurulan TÜSİAD International Avrupa'nın yanı sıra Rusya, Çin, Hindistan ve Brezilya gibi gelişen pazar ekonomileriyle yatırım ve ticaret ilişkilerini geliştirmeyi, Türk özel sektörünün global gücünün artmasını ve Türkiye'nin istikrarlı büyümesine katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Hepimizin bildiği gibi Türk-Çin ilişkilerinin tarihi çok gerilere gidiyor. Kuşkusuz bu tarihe damgasını vuran birçok önemli gelişmeden söz edilebilir. Ancak bugünün özelemleri ve değerlerinden hareketle geçmişe baktığımızda bunlar arasında belki de en göz kamaştırıcısı, iki bin yıl önce Çin'le Anadolu'yu birbirine bağlayan İpek Yolu'dur. İpek Yolu iletişim ve ticaretin gelişmesine bulunduğu katkının ötesinde Doğu ve Batı medeniyetleri arasında bağı ve bu bağda Anadolu'nun yerini bize işaret ettiği için önemini korumaktadır.

Değerli konuklar,

Türkiye'nin coğrafi konumu potansiyel bir zenginliktir. Dünya haritasına baktığımızda Türkiye'nin Asya'nın batı ucu olduğunu görüyoruz. Kuşkusuz Asya'nın Türk tarihinde ve kültüründeki yeri de yadsınamaz. Asya ülkeleriyle tarih, coğrafya ve kültür ortaklığı Türkiye için büyük bir şans ve avantajdır. Ancak, unutmayalım ki şans onu fark edenlerin yüzüne güler. Şansın kapımızı çaldığını fark etmek yetmez, ona hazırlanmak da gerekir. Bugün Türkiye-Çin Halk Cumhuriyeti ilişkilerinin geleceği konusunda hazırlık yapma durumunda olanlar, hükümet ve bürokrasi kadar iş dünyası ve akademik çevrelerdir. Hükümetlerin atacağı adımlar, iş dünyasının başlatacağı işbirliği süreçleri kadar akademisyenlerin bilgileri ve öngörülerıyla güçlendirildiği ölçüde uzun vadeli projelere dönüşebileceklerdir.

Türkiye'nin Çin Halk Cumhuriyeti ile ilişkilerini geliştirmesi bir hedef olarak ilk defa 1999'da hükümet programına konulmuştur. Ancak 1980'lerin ortasında Türk-Çin ilişkilerini geliştirme yolunda hissedilen ihtiyaç ve atılan adımlar ne yazık ki Çin'e yönelik ekonomik, siyasi, askeri alanları, enerjiyle, teknolojiyle ve kültürel/tanımla ilgili boyutları kapsayacak kapsamlı bir strateji ile tamamlanamamıştır.

Oysa, Çin Halk Cumhuriyeti'nin içerisinde yer aldığı, batıda Pakistan'dan başlayarak doğuda Pasifik Okyanusu'na doğru açılan bir üçgen oluşturan Asya-Pasifik bölgesi dünya nüfusunun %56'sı, ulusal gelirler toplamının %25'i ve uluslararası ticaretin %22'sine sahiptir. Bu bölge içinde Çin Halk Cumhuriyeti önümüzdeki yirmi yıl içinde, satın alma değeri eşitliği temelinde dünyanın en büyük ekonomisi olacaktır.

Yapılan bir çalışmada, 2050'de 44 trilyon Dolar'lık GSMH büyüklüğüne ulaşarak Çin'in ABD'yi geride bırakacağı öngörüsünde bulunuluyor. Tabii ki, çok ciddi bir siyasi-ekonomik bunalım ya da doğal felaket çıkmaması ve büyümesini <sürdürülebilir> kılması kaydıyla.

Küresel güvenlik, Dünya Ticaret Örgütü, ekolojik dengeler, enerji politikaları, stratejik savunma sanayide, teknoloji ürünlerinde, mali piyasalar ve turizm gibi birçok alanda Çin kendi başına bir süper güç olarak yükselmektedir.

Hiçbir bir ülke dünya ekonomi tarihinde Çin kadar süratle büyümedi, çeyrek yüzyıl içinde insanların yaşam standardını bu kadar yükseltmedi.

Çin'nin ekonomik başarısı büyük ölçüde istikrarlı hükümetlere, yüksek tasarruf ve yatırım oranlarına, devlet destekli dinamik ticaret, yatırım ve sanayi politikalarına, sabırlı stratejik planlamaya, aile bağlarına dayalı disiplinli iş, ahlak anlayışına, enflasyonun ve kamu açıklarının kontrolüne ağırlık veren makroekonomik politikalara dayanıyor.

Kendi adımıza konuşursam TÜSİAD yükselen Çin'in öneminin farkındadır bunun en önemli kanıtı 1999 yılında Çin-Türkiye ilişkilerinin hükümet programına girmesinden önce Mehmet Ögütçü tarafından hazırlanan "Yeni Ekonomik Süper Güç Çin ve Türkiye" başlıklı TÜSİAD raporudur. 1994 yılında hükümet ve kamuoyuna sunulan rapor ile birlikte Türkiye ile Çin Halk Cumhuriyeti arasında somut işbirliği imkanları tartışılmaya başlanmıştır. İki ülke ilişkilerinin karşılıklı yarara hizmet edecek bir ortaklığa dönüştürülmesi için somut tavsiyelerle ortaya koymuştur.

TÜSİAD, bugün de Çin özel sektörüyle güçlü bir ortaklık kurma arzusuyla hareket etmektedir. Bu çerçevede 2006 yılında Çin'e – geciktirilmiş - bir ziyaret gerçekleştirmeyi planlamaktadır. Temel amacımız, iki ülke arasında uzun vadeli diyalog ve işbirliği zeminlerini geliştirmek ve ilişkilerin yeni bir vizyona kavuşturulmasına katkıda bulunmaktır.

Türkiye ile Çin Halk Cumhuriyeti arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerde son dönemde gündeme gelen konular Çin'in giderek büyüyen ihracat potansiyeli sayesinde başta tekstil olmak üzere belirli sektörlerde dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi Türkiye'de de iç pazarları tehdit etmesi ve Türkiye'nin dış ticaret açığının büyümesidir. İç piyasaya akmakta olan ucuz ithalatın üretim, istihdam ve dış ticaretimiz üzerindeki olumsuz etkisi üzerine odaklanması Çin ile ilgili mevcut değerlendirmelerin eksik kalmasına, erken yola çıkarak yakalanabilecek birçok fırsatın ufkumuzdan çıkmasına yol açmaktadır.

Çin, Asya Pasifik ülkeleri içinde Türkiye'nin ihracat yaptığı ülkelerin başında gelmektedir (2004 verilerine göre, 378 milyon dolar) ve bu potansiyeli artırmak uzun vadeli bir işbirliği vizyonunun oluşturulması gerektirmektedir.

Çin Halk Cumhuriyeti'nin önemli bir küresel aktör olarak ortaya çıkmasındaki temel itici güç şüphesiz gerçekleştirmiş olduğu ekonomik atılımdır. Ancak, Çin'in küresel düzeyde artan ağırlığını devam ettirmek konusunda bazı engellerle karşı karşıya olduğu da görülmektedir. Çin büyüyen ekonomisi ve nüfusuyla enerji ihtiyacı sürekli artan bir ülkedir. Enerji ihtiyacı ve Irak operasyonu sonrasında Ortadoğu petrolü üzerinde ABD'nin artan kontrolünün yaratabileceği dezavantajlar Çin'i alternatif kaynaklar aramaya itmiştir. Bu doğrultuda Çin'in Kazakistan'la ve İran'la gelişen ilişkileri, Çin'in, Türkiye'nin Orta Asya ve Ortadoğu'ya yönelik politikaları açısından da önemini dikkat çekici bir şekilde ortaya koymaktadır.

Ayrıca, hızla büyüyen toplumu ve ekonomisi göz önünde bulundurulduğunda Türkiye'nin de benzer gereksinimler içinde olduğunu, bir taraftan AB Dış politikalarına entegrasyonu sağlamaya çalışırken diğer yandan da yerel ve bölgesel sinerjileri kullanmak durumunda olduğunu görüyoruz.

Yine toplumsal ve ekonomik gereksinimler düşünüldüğünde, yeni iş sahalarının açılması, hizmet sektörüne yatırımlar yapılması, geri dönüşümlü/enerji tasarrufu (Recycling/Energy saving) yapabilen sanayilerin kurulması da Türkiye'nin öncelikle üzerine eğilmesi gereken konular olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye gereksinim duyduğu enerjiyi kesintisiz, güvenilir, zamanında, temiz ve ucuz

yollardan temin etmek, en uygun fiyatlarla sağlayabilmek ve enerji arzının güvenliği açısından kaynaklarını çeşitlendirmek zorundadır.

Değerli konuklar,

Türkiye'nin bir Asya-Pasifik stratejisi oluşturması üzerinde dururken aklımıza "Türkiye, Avrupa'ya doğru koşarken nasıl Asya'ya yönelebilir?" sorusu gelebilir. Oysa, Avrupalılık ve Asyalılık birbirinin karşıtı olan ve içine girenleri diğer grupla yakınlaşmaktan alıkoyan bir sınıflandırma olarak düşünülmemelidir.

Buluşukça zenginleşecek kültürel zeminler olarak anlaşılmalıdır. Güncel ekonomik ilişkiler ve dış politika açısından konuya yaklaştığımızda ise pekala şunları söyleyebiliriz:

AB süreci Türkiye-Çin ilişkilerinde bir "alternatif" değil aksine "tamamlayıcı bir unsur" olarak işleyecektir. Türkiye AB üyeliği sürecinde AB'nin dış ekonomik ilişkileri ve dış politikasına da uyum sağlamak durumundadır.

Bugün Çin ile AB arasında Dünya Ticaret Örgütü kapsamında birçok sorun olduğu gibi eğitimi de içine alan birçok alanda işbirliği zemininin yaratılmasına çalışıldığını görüyoruz. Türk-Çin ilişkileri ve AB bir arada düşünüldüğünde mesele sadece Türkiye'nin AB'ye uyumu değildir. Türkiye'nin bu süreçte ve sonrasında Avrupa-Asya buluşmasına yapacağı katkılarla da ilgilidir.

Unutmamak gerekir: Avrupa Birliği'nde Çin pazarında en büyük oyuncu olmak, bu ülkenin dinamiklerinden yararlanmak peşinde. AB, ABD'yi bu yıl geçerek Çin'in en büyük ticaret ortağı olmayı başardı. Çin, AB'nin ikinci büyük ticaret ortağı.

Bir AB ülkesi adayı olan Türkiye, AB dışındaki ekonomik alanlarla olan ilişkilerini güçlendirdikçe AB'ye getireceği yararlar çerçevesinde kendisini de önemli kılacaktır. Tüm bunlar Türkiye'nin uzun süredir dış politikasında savunduğu "Doğu ve Batı, Güney ve Kuzey arasında köprü olma" idealinin nasıl hayata geçirilebileceğini de bize göstermektedir.

TÜSİAD International'ın kuruluşundan bu yana asıl rolü makro düzeyde stratejik iş ve yatırım olanakları geliştirmektir. Asıl kafa yormamız gereken şey bu 1,3 milyarlık, geleceğin ekonomik süper gücü olarak gösterilen ülke ile bugünden başlayarak karşılıklı menfaatlara hizmet edecek nasıl bir ortaklık geliştirebileceğimiz.

Zira, "Çin vakası" bazılarının sandığı gibi öyle gelip geçmeyecek. Kalıcı ve uzun dönemde yansımaları devam edecek, korumacılığa ya da tepkiye dayalı kararlar ile üstesinden gelemeyeceğimiz bir "meydan okuma" ile karşı karşıyayız.

Dolayısıyla, bu gerçeği kafalarımıza yerleştirmeliyiz. Dahası "tehdit" paranoyasının ötesine geçip bu ülke ile ilişkilerimizin sürdürülebilir dengeli ölçüde ticaret ve yatırım projeleri, finansman, jeopolitik ve kültürel boyutlarını da mutlaka değerlendirmelerimizin çerçevesi içine almalıyız.

Önümüzdeki dönemde hem Çin dünyaya hem de dünya Çin'e uyum sağlamak zorunda.

Sözlerime burada son verirken sizleri saygıyla selamlıyor ve konferansın Çinli ve Türk uzmanlar arasında buluşmanın ve fikir alışverişinin önemli bir halkasını teşkil etmesini diliyorum.